

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **M. B.**, zast. JUDr. Matějem Šedivým, advokátem, se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 10. 2024, č. j. OAM-541/ZA-ZA12-ZA21/2024, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2025, č. j. 4 Az 37/2024-19,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 31. 10. 2024, č. j. OAM-541/ZA-ZA12-ZA21/2024, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji rozsudkem ze dne 10. 6. 2025, č. j. 4 Az 37/2024-19, zamítl.

[3] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost. V jejím doplnění učiněném k výzvě soudu namítá, že městský soud založil část napadeného rozsudku na nevěrohodnosti příběhu stěžovatele, jejíž hodnocení však musí být komplexní a musí zohledňovat kontext azylového řízení. Rozpor mezi počáteční a pozdější výpovědí stěžovatele by neměl automaticky vést k závěru o nevěrohodnosti, zvláště co se týče právních otázek, jako je kriminalizace dluhu v zemi původu. Rozpor může pramenit z psychicky náročné situace žadatele o azyl, jazykové bariéry a dalších faktorů. Městský soud měl proto zkoumat, zda se nejednalo o upřesnění nebo hlubší pochopení hrozeb, nikoli o účelovou změnu výpovědi. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně zdůrazňuje potřebu individuálního přístupu k hodnocení věrohodnosti a nepřipustnost odmítání odpovědi pro dílčí rozpory, které mohou mít objektivní příčinu.

[4] Městský soud podle názoru stěžovatele odmítl námitky ohledně funkčnosti uzbecké policie a orgánů vnitřní kontroly, aniž by se jimi řádně zabýval. Tento postup odůvodnil tím, že stěžovatel s nimi v minulosti neměl potíže a své obavy nevyjádřil v pohovoru s žalovaným. Za zásadní otázku považuje stěžovatel potenciální hrozbu ze strany státu, která spočívá přímo v uzbeckém právním řádu kriminalizujícím neuhrazené dluhy. Přestože se jedná o soukromoprávní vztah, je pravděpodobné zapojení státních orgánů. Městský soud měl proto posoudit, zda je stát schopen a ochoten poskytnout efektivní ochranu před touto formou „pronásledování“ (samotného trestního stíhání). Argumentace městského soudu se nevypořádává s podstatou žalobní námitky a jeho přístup je formalistický a selektivní. Důvodem pro udělení mezinárodní ochrany je již samotná hrozba pronásledování, která se nemusí nutně opírat o předchozí negativní zkušenost se státním aparátem. Klíčové tedy je, zda právní řád a praxe v Uzbekistánu vytváří pro dlužníky reálné riziko trestněprávní perzekuce s asistencí státního aparátu. Generalizované tvrzení o zlepšení poměrů v zemi původu ze strany městského soudu přitom není dostatečné pro odmítnutí obav stěžovatele, které pramení z rizik vyplývajících z právního systému země původu. Stěžovatel se domnívá, že zpráva OAMP nereflektovala jeho specifické obavy, tedy aspekty kriminalizace dluhů v Uzbekistánu a související praxi správních orgánů. V takovém případě se měl městský soud dotázat na relevantní doplňující informace. Dále podkladem pro vydání rozhodnutí nemohou být vlastní úvahy správního orgánu, které jsou toliko interpretací nashromážděných důkazů, a samy tak nemohou být důkazy.

[5] Stěžovatel městskému soudu rovněž vytýká, že řádně nepřezkoumal, zda byl dán prostor pro odmítnutí žádosti jako nepřípustné, a proto nebylo nutné posuzovat důvody pro udělení humanitárního azylu. Úvahy městského soudu se zakládají na přesvědčení o absenci relevantních obav z pronásledování. Závěr, že žalovaný nemusel posuzovat existenci důvodů pro udělení humanitárního azylu, je přímým důsledkem chybného závěru, že žádost stěžovatele byla zjevně nedůvodná.

[6] Stěžovatel se domnívá, že kasační stížnost je přijatelná, neboť přesahuje jeho vlastní zájmy, a to s ohledem na skutečnost, že v obdobné situaci se může ocitnout značné množství jeho krajanů. Nejvyšší správní soud by tak měl kasační stížnost věcně projednat. Stěžovatel navrhuje, aby kasační soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc městskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že argumentaci stěžovatele nepovažuje za důvodnou. Je přesvědčen, že dostatečně zjistil skutkový stav věci, reagoval na důvody žádosti stěžovatele a shromáždil ve vztahu k nim dostatek informací. Odkazuje proto na obsah spisu, odůvodnění svého rozhodnutí a vyjádření k žalobě. Stejně tak považuje za správný i napadený rozsudek. Městský soud vypořádal obsah žalobních námitek v potřebném rozsahu, přičemž dostatečně a srozumitelně ozřejmil důvody svého rozhodnutí. Stěžovatel v kasační stížnosti (stejně jako dříve) nedokládá materiály, jimiž by vyvrátil jeho zjištění ohledně možnosti oddlužení či vyhlášení osobního bankrotu v zemi původu, stejně jako možnost získání podpory v nezaměstnanosti či podpory poskytované nízkopříjmovým rodinám. Městský soud nepominul ani obavy stěžovatele v souvislosti s posouzením možnosti udělení humanitárního azylu. Odůvodnění napadeného rozsudku je v tomto směru konkretizováno, je přesvědčivé a srozumitelné. Nedůvodná je rovněž

pokračování

námítka stěžovatele ohledně odmítnutí jeho žádosti pro nepřípustnost či její zjevné nedůvodnosti. Obsah kasační stížnosti postrádá vazbu na postup a ustanovení, které by měla být v jeho případě aplikovány ze strany žalovaného. Ten věc posoudil meritorně, proto je argumentace stěžovatele lichá. Městský soud nepochybil, jestliže se v souladu s ustálenou judikaturou ztotožnil se závěry žalovaného. Žalovaný uzavřel, že kasační stížnost nepřekračuje vlastní zájmy stěžovatele, který nepřednesl argumentaci, jež by mohla vyústit v závěr o přijatelnosti kasační stížnosti.

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla stejně jako její doplnění podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem v souladu s § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Následně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, jinak by ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s. a čl. II zákona č. 77/2021 Sb.). Vymezením neurčitého právního pojmu „podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele“ se již Nejvyšší správní soud zabýval při výkladu ustanovení § 104a s. ř. s., ve znění účinném do 31. 3. 2021 (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Novelou soudního řádu správního provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. byl s účinností od 1. 4. 2021 rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti. Nově se nejedná jen o věci azylu, resp. o věci mezinárodní ochrany, nýbrž o všechny věci, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Tato změna nezakládá žádný rozumný důvod měnit kritéria přijatelnosti kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-27).

[10] Při rozhodování o nepřijatelnosti kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud i nadále vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, bod 52), jež pramení ze závěrů usnesení ve věci sp. zn. 1 Azs 13/2006. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[11] Stěžovatel namítá, že se městský soud řádně nezabýval námitkami týkajícími se obav z perzekuce ze strany státních orgánů v souvislosti s trestněprávním stíháním dlužníků. Nejvyšší správní soud však shledal, že se městský soud uvedenou otázkou podrobně zabýval.

V odstavci 25 napadeného rozsudku vylíčil, že vzhledem k absenci relevantních tvrzení ze strany stěžovatele nemohl revidovat rozhodnutí žalovaného. Nadto v odstavci 26 až 28 pro úplnost popsal, proč by byla argumentace stěžovatele nedůvodná i za předpokladu, že by (nově) tvrzené skutečnosti přednesl již ve správním řízení. Totéž platí ohledně namítaného nevypořádání námitky o možnosti udělení humanitárního azylu. Touto otázkou se městský soud zabýval v odstavcích 29 až 32 napadeného rozsudku. Vypořádání předmětné námitky považuje Nejvyšší správní soud vzhledem k žalobní argumentaci za dostatečné i přezkoumatelné a shledává takovým i celý napadený rozsudek. Z jeho odůvodnění je zřejmé, z jakého skutkového stavu městský soud vyšel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudil. Nejvyšší správní soud dodává, že pouhý nesouhlas stěžovatele s odůvodněním a závěry napadeného rozsudku nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013-30, ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010-163). Nepřezkoumatelnost není ani projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak podrobně by mu měl být rozsudek odůvodněn, ale objektivní překážkou, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017-35). Namítanou vadou nepřezkoumatelnosti tedy napadený rozsudek netrpí.

[12] Stěžovatel dále namítá, že městský soud částečně založil napadený rozsudek na chybném závěru o nevěrohodnosti azylového příběhu stěžovatele, přičemž pominul kontext azylového řízení (situace žadatelů o azyl, jazyková bariéra, nepochopení dopadů výpovědi a vývoj jeho obav).

[13] K tomu je v první řadě třeba podotknout, že z výpovědi stěžovatele poskytnuté v rámci pohovoru se žalovaným vyplývá, že opíral svůj azylový příběh čistě o ekonomické důvody. Uvedl, že do ČR přicestoval za účelem zaměstnání a výdělků. Aby tak mohl učinit, vypůjčil si peníze od souseda. Netvrdil přitom, že by čelil výhrůžkám ze strany věřitele či že by mu v zemi původu hrozilo jakékoli pronásledování. Ve správním řízení uvedl toliko, že věřitel by se v případě nesplacení dluhu mohl obrátit na policii. Stěžovatel se rovněž seznámil s podklady pro vydání rozhodnutí žalovaného, včetně Informací OAMP, přičemž proti jejich obsahu nic nenamítal. Žalovaný žádost stěžovatele zamítl s ohledem na skutečnost, že ji odůvodnil toliko ekonomickými důvody, které nejsou samy o sobě azylově relevantní. Následně v žalobě namítal, že žalovaný pochybil, jestliže se podrobně nezabýval pozicí státních orgánů v souvislosti s hrozícím trestním stíháním pro nesplacení dluhu. V tom spatřoval pronásledování ze strany státu.

[14] Za těchto okolností nelze městskému soudu vytýkat, že shledal v žalobě uplatněnou argumentaci účelovou či nevěrohodnou. Městský soud v této souvislosti správně poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015 č.j. 10 Azs 194/2015-32, v němž se mimo jiné uvádí, že „[p]ovinnost určenou čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU nelze chápat jako podporu bezdůvodného roztržštění vylíčení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů.“ Rovněž v nyní projednávané věci

pokračování

stěžovateli nic nebránilo, aby předmětnou argumentaci uplatnil již ve správním řízení. Nejvyšší správní soud odkazuje také na rozsudek ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005-86, ve kterém uvedl, že „existují v rámci azylového řízení dvě základní povinnosti - břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí. Pokud žadatel neunese břemeno tvrzení, správní orgán de facto nemá o čem rozhodovat.“ Dále Nejvyšší správní soud poukazuje i na rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-42, kde v právní větě uvedl, že správní orgán „není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Uvedl-li v řízení před správním orgánem pouze důvody ekonomické, nemůže účinně v řízení o kasační stížnosti namítat [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, když nezjišťoval důvody jiné, žadatelem v řízení před správním orgánem neuváděné.“

[15] Výše popsané judikatorní závěry stěžovatel žádným nosným způsobem nezpochybňuje a Nejvyšší správní soud nemá důvod se od nich odchýlit. V tomto kontextu neobstojí ani tvrzení ohledně situace, v níž stěžovatel líčil svůj azylový příběh. Při pohovoru s žalovaným byla přítomna tlumočnice do ruského jazyka, přičemž stěžovatel netvrdil, že by neporozuměl obsahu dotazů ze strany žalovaného, naopak veškeré jeho dotazy zodpověděl. Jeho prvotní výpověď se proto jeví jako autentická. Co se týče právního povědomí stěžovatele, nic mu nebránilo konzultovat svoji situaci s právním profesionálem minimálně ve fázi seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí, na jejichž obsah mohl reagovat.

[16] S ohledem na výše popsané závěry ohledně absence relevantních tvrzení ze strany stěžovatele považuje Nejvyšší správní soud za nadbytečné zabývat se tvrzeními ohledně pozice uzbeckých státních orgánů ve vztahu k trestnímu stíhání dlužníků i existence důvodů pro udělení humanitárního azylu. Tím se ostatně nad rámec nezbytného posouzení věci zabýval i městský soud (viz odst. [11] výše), přičemž se opíral o relevantní judikaturu kasačního soudu. S těmito jeho závěry se Nejvyšší správní soud ztotožňuje a rovněž považuje za vhodné upozornit, že stěžovatel s nimi ani nosným způsobem nepolemizuje. To platí také ohledně obecně namítané nezpůsobilosti Informací OAMP jako důkazního prostředku s ohledem na to, že tyto podklady vypracoval sám žalovaný. K tomu městský soud v odstavci 33 poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, v němž kasační soud vymezil, jakou podobu mají mít informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany. Shledal přitom, že Informace OAMP použité v nyní projednávané věci předepsané judikatorní nároky splňují. K tomu poznamenal, že stěžovatel obsah informací žádným konkrétním způsobem nerozporoval, nadto žalovaný vycházel i z dalších dvou materiálů týkajících se země původu stěžovatele. Ani tyto závěry stěžovatel nezpochybnil.

[17] S ohledem na shora uvedené skutečnosti je možné konstatovat, že městský soud rozhodl zcela v souladu s právními předpisy a ustálenou judikaturou správních soudů, přičemž se nedopustil ani jiného hrubého pochybení, které by vyžadovalo zásah Nejvyššího

správního soudu. Ten proto podle § 104a odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[18] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, a proto mu nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému pak nevznikly v řízení náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti. Proto Nejvyšší správní soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 26. září 2025

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu